

203/2001. (X. 26.) Korm. rendelet ¹

a felszíni vizek minősége védelmének egyes szabályairól

A Kormány a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 36. §-ában, és a 110. § (7) bekezdés *f*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A rendelet célja és hatálya

1. § A rendelet célja a felszíni vizek minőségének tartós és hatékony megóvása és javítása, az emberi egészség és a környezeti állapot megőrzése érdekében, valamint a szennyezések, különösen a veszélyes anyagok kibocsátásának megelőzése és csökkentése, a szennyezőanyag kibocsátással járó tevékenységek, létesítmények korszerűsítésének elősegítése, ezek részletes szabályozása.

2. § (1) A rendelet hatálya kiterjed:

- a*) arra a természetes és jogi személyre, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetre, aki (amely) a felszíni vizekkel kapcsolatban jogokkal rendelkezik, vagy akit (amelyet) kötelezettségek terhelnek, valamint akinek (amelynek) létesítménye vagy terméke, illetve tevékenysége vízszennyezést okoz vagy okozhat,
- b*) a felszíni vizekre, azok terhelésére, veszélyeztetésére, szennyezésére.

(2) A rendelet hatálya nem terjed ki:

- a*) a természetes és mesterséges eredetű radioaktív anyagoktól eredő vízszennyezésre,
- b*) ha jogszabály másképp nem rendelkezik, az egyedi házi szennyvíz kibocsátásokra.

Értelmező rendelkezések

3. § E rendelet alkalmazásában:

- a*) *felszíni víz*: a föld felszínén lévő minden állóvíz (tó, mocsár, tározó), vízfolyás (folyam, folyó, patak, ér, vízmosás, csatorna) vize, valamint a térszínen lefolyó minden víz;
- b*) *szennyvíz*: a termelési szolgáltatási fogyasztási tevékenység során használt, a használat – illetve az ipari területen összegyűlő csapadékvizek esetében bemosódás vagy keveredés – következtében fizikai, kémiai, vagy biológiai minőségében megváltozott, vízszennyező anyagot tartalmazó víz;
- c*) *használt víz*: a termelési, szolgáltatási, fogyasztási tevékenység során használt víz, mely kémiai és biológiai szempontból a használathoz vett víz minőségével megegyező tulajdonságú;

¹ A rendelet a 25. §-ának (1) bekezdése alapján 2003. 01. 01. napjával lép hatályba, azonban a 25. §-ának (2) bekezdése alapján a 16–18. §-ában foglaltakat 2001. 12. 25. napjától kell alkalmazni.

- d) *befogadó*: a felszíni vizek és ezek medre;
- e) *üledék*: a felszíni vizek medrében felhalmozódó szerves vagy kémiai bomlás vagy fizikai mállás során keletkező szerves eredetű, a vízben képződő vagy odasodort és leülepedett, de könnyen mobilizálható szilárd anyag;
- f) *vízszennyező anyag*: a felszíni vizek természetes minőségét hátrányosan befolyásoló olyan anyag vagy hőenergia, amely az emberi tevékenység közvetlen vagy közvetett eredményeként kerül a felszíni vízbe, és amely káros vagy káros lehet az emberi egészségre, az élővilágra vagy a környezet más elemeire, illetve károsítja vagy károsíthatja az anyagi javakat;
- g) *veszélyes anyagok*: az 1. számú melléklet szerinti vízszennyező anyagok;
- h) *vízszennyező anyag kibocsátása*: valamely vízszennyező anyag vagy hőenergia közvetlenül vagy közvetetten felszíni vízbe juttatása;
- i) *vízszennyezés*: vízszennyező anyagnak a kibocsátási határértékét meghaladó mértékű, közvetlen vagy közvetett felszíni vízbe bocsátása;
- j) *kibocsátó*: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki tevékenysége során használt vagy szennyvizet közvetlenül vagy közvetve felszíni vízbe vezet;
- k) *szolgáltató*: a víziközmű üzemeltetésével szennyvízelvezetést vagy szennyvíztisztítást, vagy mindkettőt közszolgáltatásként végző természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező társaság;
- l) *vízszennyező anyag kibocsátási határértéke (a továbbiakban: kibocsátási határérték)*: külön jogszabályban vagy jogszabályban meghatározott keretek között, hatósági határozatban előírt – közvetlen vagy közvetett úton – a felszíni vízbe kibocsátható szennyezőanyag mértéke. Az adott szennyezőanyagra vonatkozó határérték megadható koncentrációban, tömegáramban, előállított vagy felhasznált termékegységekre vonatkozó fajlagos mennyiségben;
- m) *vízszennyező forrás*: létesítménynek, építménynek, illetőleg berendezésnek az a része, amelyből, illetve amelyről vízszennyező anyag kerül
- pontszerű források esetében szennyvízelvezető művön keresztül,
 - diffúz források esetében más környezeti elemek közvetítésével a felszíni vizekbe;
- n) *vízszennyezettség*: a felszíni vízben a vízszennyező anyaggal történő terhelés (vízterhelés) hatására kialakult vízszennyező anyag koncentráció;
- o) *vízminőségi határérték*: a felszíni víz adott szennyezőanyagának külön jogszabályban meghatározott koncentrációja, illetve értéke;
- p) *mértékadó vízszennyezettség*: a vizsgált vízszennyező forrás környezetében kialakult, más vízszennyező források által okozott, jogszabályban meghatározott időtartamra vonatkoztatott jellemző vízszennyezettség, amelyhez a vizsgált vízszennyező forrás kibocsátásának hatása hozzáadódik;
- r) *új létesítmény, új tevékenység (a továbbiakban együtt: új létesítmény)*: az az építmény, létesítmény, berendezés, tevékenység, amelynek létesítését, megvalósítását a rendelet hatálybalépését követően engedélyezik;
- s) *meglévő létesítmény, meglévő tevékenység (a továbbiakban együtt: meglévő létesítmény)*: a rendelet hatálybalépése előtt engedélyezett létesítmény;

t) *vízgyűjtő terület*: az a terület, amelyről minden felszíni lefolyás, vízfolyások, folyók és esetenként tavak sorozatán keresztül egy befogadó vízmeder meghatározott pontjához folyik;

u) *lakosegyenérték*: azt a lebontható szervesanyag-terhelést jelenti, amelynek ötnapos biokémiai oxigén igénye (BOI 5) 60 g naponta.

A felszíni vizek minőségének védelmére vonatkozó általános szabályok

4. § (1) A felszíni vizek jó állapotának megőrzése, illetőleg a felszíni vizek jó állapotának elérését szolgáló intézkedések megtétele a kibocsátók kötelessége.

(2) A felszíni víz jó állapotban lévőnek akkor tekinthető, ha a meghatározott vízmennyiségi, valamint a vízminőségre, az üledékre, a vízi és a vele közvetlenül érintkező életközösségek egyedeire és egészére vonatkozó vízszennyezettségi határértékeket vagy más jogszabályban vagy jogszabályban meghatározott keretek között hatósági határozatban meghatározott követelményeket kielégíti.

(3) A felszíni vizek jó állapotának megfelelő vízminőségi határértékeket és követelményeket (a továbbiakban együtt: vízminőségi követelmények) – a víz felhasználási célját is figyelembe véve – külön jogszabály határozza meg.

(4) Tilos a felszíni vízbe bármilyen halmazállapotú, hulladékot vagy vízszennyezést okozó terméket bevezetni, illetve juttatni.

5. § A vízminőségi követelményeket az országos és regionális környezetvédelmi, illetve társadalmi, gazdasági programok, tervek, a területfejlesztési, terület- és településrendezési tervek, és helyi építési szabályzatok kidolgozása során, valamint az önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban, a gazdálkodó szervezetek terveiben és a műszaki tervezésben – a külön jogszabályokban foglaltak szerint – érvényesíteni kell.

6. § (1) A külön jogszabály rendelkezése szerinti vízgyűjtő gazdálkodási tervben vízvédelmi intézkedési programot kell készíteni, amelyben az adott vízgyűjtőterület vízminőségvédelmi céljait és feladatait, a 4. §-ban foglaltak figyelembevételével kell meghatározni.

(2) A vízvédelmi intézkedési programot a környezetvédelmi hatóság (a továbbiakban: felügyelőség) dolgozza ki.

(3) Az 1. számú mellékletben meghatározott I. listás anyagok kibocsátásainak fokozatos kiküszöbölésére és a II. listás anyagok kibocsátásainak csökkentésére a felügyelőségnek szennyezés-csökkentési intézkedési tervet kell kidolgoznia.

(4) A vízvédelmi intézkedési program és a szennyezés-csökkentési intézkedési terv kidolgozása az illetékes vízügyi, természetvédelmi és közegészségügyi hatóságok véleményének alapján, az önkormányzatok és az érintett jelentősebb vízhasználók (ideértve a kibocsátókat is) álláspontjaira is figyelemmel történik.

A kibocsátó általános kötelezettségei

7. § (1) A kibocsátó köteles a kibocsátott szenny- vagy használtvizet az elérhető legjobb gyártási és szennyvíztisztítási technológia alapján elvárható mértékben, illetve a

befogadóra érvényes vízminőségi követelmények szerint meghatározott szintre megtisztítani vagy megtisztíttatni.

(2) A vízhasználatokat és a vizek védelmét szolgáló beavatkozásokat olyan módon kell végrehajtani, hogy

a) a szennyezésmegelőzés követelményeit figyelembe véve, az elérhető legjobb technika alkalmazásával a vízszennyezést megelőzzék, illetve a környezet terhelését a lehető legkisebb mértékűre csökkentsék;

b) takarékos vízhasználatot és hatékony energiafelhasználást valósítsanak meg.

(3) Használt- és szennyvizet közvetlenül vagy közvetve felszíni vízbe kibocsátó létesítmény létesítéséhez, bővítéséhez, illetve a törvényben ² meghatározott jelentős változással járó fejlesztéséhez, valamint a működésének megkezdéséhez és működtetéséhez, továbbá felhagyásához a létesítményt engedélyező hatóság engedélye, illetve e rendelet szabályai szerint a felügyelőség szakhatósági hozzájárulása szükséges.

(4) A szennyvízkibocsátásokra megállapított kibocsátási határértékeket és vízminőségi követelményeket a tevékenység vagy létesítmény tervezésénél figyelembe kell venni, a megvalósításánál és működtetésénél meg kell tartani.

(5) Azon tevékenységeknél, ahol a diffúz szennyezések miatt kibocsátási határértékek megállapítására nincs mód, ott a kibocsátónak korszerű környezeti gyakorlaton alapuló műszaki intézkedések alkalmazásával kell a vízszennyezést megelőzni, a környezeti terhelést a legkisebb mértékűre csökkenteni.

(6) Új létesítmények tervezésénél és megvalósításánál, valamint működtetésénél az elérhető legjobb technikának megfelelő kibocsátási színvonalat eredményező módszereket, eljárásokat, termelő, illetőleg szennyvíztisztító berendezéseket kell alkalmazni.

(7) Tilos vízterhelést okozó új létesítményt telepíteni, – a (8) és (9) bekezdésben foglalt kivételekkel – ha a befogadó mértékadó vízszennyezettsége már meghaladja, vagy a tervezett létesítmény szennyező anyag kibocsátásának hatására várhatóan meghaladhatja a vízszennyezettségi határértéket.

(8) Engedélyezhető az új kibocsátás, ha annak hatásait a befogadó vízszennyezettségi határértékének betartása érdekében:

a) a kibocsátó engedélyezett kibocsátás csökkentési terv megvalósításával elért csökkentéssel;

b) vagy más kibocsátónál elért szennyezéscsökkentéssel ellensúlyozni lehet.

(9) A felügyelőség a kibocsátási határértékek betartása mellett, egyedileg engedélyt adhat a befogadó vízminőségénél jobb minőségű szennyvizet kibocsátó új létesítmény telepítésére.

(10) Aki a vízhasználata során a vízszennyezettségi határértéket meghaladó szennyezettségű vizet vesz ki a felszíni vízből és a tevékenysége során keletkező szennyvizet – a befogadó terhelhetőségét nem meghaladva – ugyanabba a befogadóba bocsátja, kizárólag az általa okozott többletszennyezésért felel.

(11) A kibocsátó üzemszerű működésén kívülálló okból (kivéve az elháríthatatlan külső okot) bekövetkező, határérték fölötti szennyezést (a továbbiakban: rendkívüli

² 1995. évi LIII. törvény 82. § (3).

szennyezés), a felügyelőségnek be kell jelenteni és a külön jogszabályban foglaltaknak megfelelően a kárelhárítást azonnal meg kell kezdenie.

II.

RÉSZLETES RENDELKEZÉSEK

A szennyvizek kibocsátására vonatkozó általános szabályok

8. § (1) Az 1. számú mellékletben meghatározott I. lista szerinti vízszennyező anyagok felszíni vízbe való kibocsátását a kibocsátó technológiák fejlődésével párhuzamosan folyamatosan csökkenteni kell, a kibocsátás megszüntetéséig. Ezen anyagok átmeneti kibocsátása külön jogszabályban meghatározott, illetőleg a felügyelőség által előírt határértékek és határidők megtartásával végezhető. Az 1. számú melléklet 2. és 3. pontjában meghatározott anyagok kibocsátása tilos.

(2) A szennyvizet kibocsátó létesítmények üzemeltetése során a környezet védelme szempontjából az elérhető legjobb technikát kell alkalmazni. Ennek meghatározásánál figyelembe kell venni

a) a tevékenység folytatásához szükséges veszélyes anyagok mennyiségének csökkentését, fokozatos kiküszöbölését;

b) a tevékenységhez szükséges víz takarékos, a nyers- és segédanyagok, valamint az energia hatékony felhasználását;

c) a környezet szennyezésének megelőzését, a káros hatások, illetve ezek kockázatának csökkentését;

d) a balesetek megelőzését és a bekövetkezett balesetek környezeti következményeinek csökkentését

a tevékenység felhagyása esetén, az esetleges további szennyezések kockázatának elkerüléséhez és a működési terület környezetvédelmi szempontból megfelelő állapotának visszaállításához szükséges, megkövetelt intézkedéseket.

9. § (1) A szennyvízkibocsátással járó létesítmények működtetése során

a) olyan anyag-, víz- és energiafelhasználást kell folytatni, amely nem okozza a különböző kibocsátási határértékek túllépését, és megfelel az egyéb környezetvédelmi előírásoknak;

b) a szennyvíztisztító és a szennyvízkezelő berendezések üzemeltetéséről gondosan és folyamatosan, karbantartásukról rendszeresen gondoskodni kell;

c) a technológiai előírások megtartásával, az üzemzavarok megelőzésével, illetőleg elhárításával a vízszennyezést meg kell akadályozni.

(2) Az engedélyben előírt kibocsátási határértékek teljesítése hígítás útján csak akkor lehetséges, ha a befogadó védelmében ezt jogszabály vagy hatósági intézkedés kifejezetten így rendeli.

(3) Az engedélyben megállapított követelményeket tilos olyan eljárás alkalmazásával teljesíteni, mely az előírások betartását más környezeti elem szennyezésével éri el.

(4) A 19. § (2) bekezdésében meghatározott kibocsátóknak a szennyvízkibocsátás mennyiségi és minőségi adatait – külön jogszabályban meghatározottak szerint – rendszeresen mérnie és nyilván kell tartania (önellenőrzés).

(5) Amennyiben a kibocsátott szennyvíz minősége olyan, hogy a felszíni vízből kivett víz használatát vagy a közcsatorna és a szennyvíztisztító állapotát, működését veszélyezteti, a felügyelőségnek a szennyvízkibocsátást korlátoznia kell, vagy le is állíthatja azt, a települési szennyvíztisztító telepek, a közszolgáltatást végző, létfenntartási, közegészségügyi, közoktatási és tűz- és katasztrófavédelmi feladatokat ellátó intézmények kivételével.

A technológiai határértékek

10. § (1) Az adott technológiára vonatkozó határértékeket az elérhető legjobb technikára és a kapcsolódó szennyvíztisztítási tevékenységből származó szennyezőanyag-kibocsátás értékeinek alapulvételével kell meghatározni.

(2) A technológiai határértékeket és alkalmazásuk szabályait külön jogszabály határozza meg.

Országos területi kibocsátási határértékek

11. § Az országos területi kibocsátási határértékeket a vízminőségvédelmi területi kategóriák szerint, külön jogszabály határozza meg.

Egyedi vízgyűjtőterületi határértékek

12. § Az egyedi vízgyűjtőterületi határértéket a felügyelőség a külön jogszabály szerint kidolgozott vízgyűjtő-gazdálkodási terv vízvédelmi intézkedési programja alapján, a befogadó érzékenysége és vízminőségi követelmények figyelembevételével állapítja meg.

A kibocsátási határértékek megállapítása felszíni befogadók esetében

13. § (1) A felügyelőség – a 10–12. §, a 18. § és 24. §-okban foglaltak figyelembevételével – határozatban vagy szakhatósági állásfoglalásban a kibocsátó számára, a következők szerint állapítja meg a kibocsátási határértéket:

a) amennyiben a technológiai határérték szigorúbb az országos területi határértéknél, akkor kibocsátási határértéknek azt kell megállapítani;

b) amennyiben az országos területi határérték szigorúbb a technológiai határértéknél, akkor a felügyelőség a befogadó érzékenysége alapján a technológiai határértéknél megállapíthat szigorúbb határértéket, de csak a vonatkozó országos területi határérték szintjéig;

c) amennyiben egy adott szennyezőanyagra vagy jellemzőre jogszabály nem állapít meg technológiai határértéket, akkor a rá vonatkozó területi határértéket kell megállapítani;

d) a 12. §-ban foglalt feltételek fennállása esetén egyedi vízgyűjtőterületi határértéket kell megállapítani.

(2) A felügyelőség annak a kibocsátónak, aki olyan felszín alatti vizet használ, amely valamely szennyezőanyag tartalom tekintetében meghaladja a befogadó

vízszennyezettségi határértékét, az országos területi vagy technológiai határértéknél enyhébb kibocsátási határértéket állapíthat meg.

A közös szennyvízelvezetésre és -tisztításra vonatkozó különös szabályok

14. § (1) Több kibocsátó által közösen használt szennyvízelvezető, valamint szennyvíztisztító (szennyvízkezelő) létesítmény tulajdonosa, illetőleg üzemeltetője, közcsatorna esetén a szolgáltató egyetemlegesen felelős a szennyvíztisztítási határértékek és előírások megtartásáért.

(2) Az (1) bekezdés szerinti létesítmény üzemeltetője az egyes kibocsátóktól származó olyan szennyezőanyagokat tartalmazó szennyvíz tisztítását vállalhatja át, amely kezelésére szennyvíztisztítási technológiája alkalmas.

(3) Az egyes kibocsátóktól származó szennyvizek tisztításának átvállalását és annak feltételeit

a) közcsatornára történő kibocsátás esetén, a szolgáltató és a kibocsátó közötti szolgáltatási szerződésben,

b) nem közcsatornának minősülő szennyvízelvezető és -tisztító létesítmény esetén, az üzemeltető és a kibocsátó közötti szennyvízkezelési megállapodásban

kell rögzíteni.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott szolgáltatási szerződést, illetve szennyvízkezelési megállapodást a felügyelőség – az abban foglalt határértékekkel együtt – hatósági határozatban hagyja jóvá. Az átvállalást tartalmazó szolgáltatási szerződés jóváhagyásához a víziközmű tulajdonosának hozzájárulása is szükséges.

(5) Közcsatornára történő kibocsátás esetében az I. listába sorolt veszélyes anyagok (1. számú melléklet) tisztítását a szolgáltató nem vállalhatja át.

15. § A kibocsátó köteles megtéríteni a szolgáltatónak, illetve üzemeltetőnek mindazokat a károkat és többletüzemelési költségeket, amelyek a szennyvízkibocsátás mértékét meghatározó engedélyben foglaltaktól eltérő szennyvíz kibocsátásának következtében merültek fel.

Szennyvízkibocsátás engedélyezése

16. § ³(1) A szennyvízkibocsátással kapcsolatos környezetvédelmi követelményeket a kibocsátó számára a vízjogi engedélyezés hatálya alá tartozó tevékenységek esetében vízjogi engedélyben kell meghatározni.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakkal összhangban a külön jogszabályokban foglaltaknak megfelelően, a kibocsátási követelményeket

a) környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó kötelezett tevékenységek esetén környezetvédelmi engedélyben,

b) a Kormány által külön rendeletben meghatározott egyes létesítmények tekintetében, egységes környezethasználati engedélyben,

³ A 16. §-ban foglaltakat a 203/2001. (X. 26.) Korm. rendelet 25. §-ának (2) bekezdése alapján 2001. 12. 25. napjától kell alkalmazni.

c) környezetvédelmi felülvizsgálat elvégzése esetén a környezetvédelmi működési engedélyben

kell meghatározni.

(3) A kibocsátó köteles, a szennyvízkibocsátásra vonatkozó meglévő engedélyek esetén az adott engedélyt, közcsatornára történő kibocsátás esetében a szolgáltatónak a befogadásra vonatkozó hozzájárulását a felügyelőségnek megküldeni.

17. § ⁴(1) A 16. § (1) és (2) bekezdés szerinti engedély határozott időtartamra, legfeljebb 5 évre adható.

(2) Az engedély visszavonásáról, módosításáról a felügyelőség a kibocsátó kérelme alapján, illetve a 9. § (5), 21. § (10) és a 24. § (10) bekezdésekben meghatározott feltételek fennállása esetén, határozatban dönt.

18. § ⁵(1) Meglévő létesítmények esetében, legfeljebb a 24. § (1) bekezdésében meghatározott türelmi idő végéig, meghatározott vízszennyező anyag tekintetében az alkalmazható technológiai és országos területi határérték közül a kevésbé szigorú engedélyezhető.

(2) Új létesítmények esetén a kibocsátó a műszaki átadástól számított hat hónapon belül, akkreditált laboratórium által végzett mérési eredményekkel köteles igazolni, hogy az engedélyben előírt határértéket betartja.

Ellenőrzés

19. § (1) A szennyvízkibocsátásokat a felügyelőség rendszeresen, külön jogszabályban meghatározott szabályok szerint, helyszíni ellenőrzéssel egybekötött mintavételezéssel ellenőrzi.

(2) Az a kibocsátó, aki (amely) 15 m³ /üzemnap mennyiséget meghaladó szennyvizet, továbbá veszélyes anyagokat, bőripari, vegyipari és fémmegmunkálási eredetű szennyvizeket bocsát ki, a külön jogszabályban meghatározottak szerint önellenőrzésre kötelezett (a továbbiakban: önellenőrzésre kötelezett).

(3) Az önellenőrzésre kötelezett a külön jogszabályban meghatározottak szerint önellenőrzési tervet köteles készíteni.

(4) Az önellenőrzésre kötelezett kibocsátók felszíni vízbe való bevezetés esetén az önellenőrzés eredményeit a felügyelőségnek, közcsatornába történő kibocsátás esetében a felügyelőségnek és a szolgáltatónak kötelesek megküldeni, a külön jogszabályban meghatározott időben és módon.

(5) Közcsatornára történő szennyvízbevezetés esetében a szolgáltató a közcsatornába történő bevezetés előtt jogosult a szennyvízkibocsátás engedélynek való megfelelését helyszíni ellenőrzéssel egybekötött mintavételezéssel ellenőrizni.

(6) A 14. § (1) bekezdésében meghatározott létesítmény üzemeltetője a kibocsátó önellenőrzési kötelezettségét a két fél közötti szerződés alapján átvállalhatja.

⁴ A 17. §-ban foglaltakat a 203/2001. (X. 26.) Korm. rendelet 25. §-ának (2) bekezdése alapján 2001. 12. 25. napjától kell alkalmazni.

⁵ A 18. §-ban foglaltakat a 203/2001. (X. 26.) Korm. rendelet 25. §-ának (2) bekezdése alapján 2001. 12. 25. napjától kell alkalmazni.

(7) A szennyvíz-kibocsátási határértékek betartását a külön jogszabályban foglaltak szerint az engedélyben meghatározott mintavételi helyen és módon

a) az önellenőrzésre kötelezett kibocsátók esetében a kibocsátó önellenőrzése, felügyelőség ellenőrzései és közcsatornába történő kibocsátások esetében a szolgáltató ellenőrzései,

b) más esetekben felügyelőség ellenőrzései és közcsatornába történő kibocsátások esetében a szolgáltató ellenőrzései alapján
kell megállapítani.

Adatszolgáltatás

20. § Az önellenőrzésre kötelezett kibocsátó köteles a szennyvízkibocsátás jellemzőiről és a technológiai folyamatok üzemviteléről adatot szolgáltatni és évente összefoglaló jelentést készíteni a külön jogszabályok ⁶rendelkezései szerint, amit köteles az illetékes felügyelőséghez benyújtani, a tárgyévet követő március 31-éig.

Bírságok és egyéb jogkövetkezmények

21. § (1) Azt a kibocsátót, aki a számára engedélyben meghatározott szennyvíz-kibocsátási határértéket túllépi, illetve az engedélyben meghatározottaktól eltérő szennyező vagy tiltott anyagot bocsát be (1. számú melléklet 2. pont) az e rendelet szerinti vízszennyezési bírság megfizetésére kell kötelezni.

(2) A felügyelőség a vízszennyezési bírságot a *2. számú melléklete* szerint állapítja meg és a tárgyévet követő június 30-áig szabja ki.

(3) A vízszennyezési bírság megállapításánál a 24. § (4) bekezdésében foglaltakat figyelembe kell venni.

(4) Ha a szennyvíz, illetve szennyezőanyag elháríthatatlan külső ok (különös tekintettel katasztrófa, tűz, robbanás, árvíz, egyéb elemi károk bekövetkezésére), továbbá kárelhárítási gyakorlat kapcsán kerül a befogadóba, a kibocsátóval szemben bírság nem állapítható meg.

(5) A közcsatornába kibocsátott szennyvizek esetében, arra a szennyezőanyagra, amelyre a kibocsátó számára technológiai határértéket állapítottak meg, vízszennyezési bírságot kell megállapítani. Ezen szennyezőanyagokra csatornabírság nem állapítható meg.

(6) A közcsatornán keresztül felszíni vízbe vezetett szennyvizek esetében a szolgáltatóra a vízszennyezési bírságot minden kibocsátott szennyezőanyagra meg kell állapítani. A kiszámított bírság összegéből le kell vonni, az adott közcsatornára kötő kibocsátókra az ugyanazon szennyezőanyag miatt megállapított vízszennyezési bírság összegét. A levonás nem haladhatja meg a szolgáltatóra ezen szennyezőanyagok miatt kivetett bírság összegét.

(7) A bírság megfizetése nem tekinthető a már megtörtént és a további szennyezésre vonatkozó engedélynek, és nem mentesít a szennyezéscsökkentő intézkedések megtétele alól.

⁶ Az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló kormányrendelet. Első alkalommal 2003-ban.

(8) A felügyelőség határozatban kötelezi a vízszennyezést okozó kibocsátót vagy a tulajdonost szennyezés-csökkentési intézkedési ütemterv készítésére és annak végrehajtására.

(9) Abban az esetben, ha a kibocsátó a felügyelőség által jóváhagyott szennyezés-csökkentési ütemtervet neki felróható módon nem hajtja végre, vagy nem az előírt ütemben teljesíti a felügyelőség a szennyező tevékenységet részben vagy egészében korlátozhatja, felfüggesztheti, megtilthatja, a települési szennyvíztisztító telepek, a közszolgáltatást végző, létfenntartási, közegészségügyi, közoktatási és tűz- és katasztrófavédelmi feladatokat ellátó intézmények kivételével.

22. § Azt a kibocsátót vagy tulajdonost, aki

a) a külön jogszabály alapján elkészítendő önellenőrzési terv készítését és annak jóváhagyását elmulasztotta [19. § (3)],

b) az önellenőrzési tervét a felügyelőség általi felszólításra sem készíti el [19. § (3)],

c) a jóváhagyott önellenőrzési terv teljesítését elmulasztotta,

d) vízhasználatáról és a kibocsátott szennyvízről valótlan adatot közöl (20. §),

e) nem készíti el szennyezés-csökkentési ütemtervét, a felügyelőség által előírt határidőig (települési szennyvízelvezetés esetén ez a kötelezettség a tulajdonost terheli) [21. § (9)],

f) szennyezés-csökkentési ütemtervét nem a jóváhagyott ütemezés szerint végzi [21. § (10)],

g) a szennyvízkibocsátására vonatkozó (jogszabályban, illetve hatósági kötelezésben előírt) adatszolgáltatási kötelezettségét határidőre, illetve a felügyelőség felszólítására sem teljesíti (20. §),

h) engedélyköteles tevékenységet, illetve az ehhez tartozó technológia üzemeltetését hatósági engedély nélkül kezd meg és szennyvízkibocsátást folytat, továbbá a hatósági engedély megállapításához szükséges adatokban bekövetkezett változást nem jelenti be az illetékes környezetvédelmi hatóságnak, illetve nem kéri az engedély módosítását (16. §)

a 2. számú mellékletben meghatározott mértékű vízvédelmi bírság megfizetésére kell kötelezni.

23. § (1) Az a kibocsátó, aki rendkívüli szennyezést okoz, rendkívüli vízszennyezési bírságot köteles fizetni.

(2) A rendkívüli vízszennyezési bírságot a szennyezés időszakára minden szennyező anyagra külön-külön, a szennyezőanyagok teljes mennyiségére kell meghatározni.

(3) A kiszabott bírság a 2. számú melléklet alapján megállapított bírságösszeg

a) ha a vízszennyező a rendkívüli szennyezés tényét a hatóságnak haladéktalanul bejelentette és a károk enyhítése érdekében tőle elvárható módon közreműködött;

b) háromszorosa, ha a vízszennyező a szennyezés tényét a hatóságnak bejelentette, de a károk enyhítésében nem működött közre;

c) ötszöröse, ha a vízszennyező a rendkívüli szennyezésre vonatkozó bejelentési és kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.

24. § (1) Ha jogszabály vagy hatósági határozat másként nem rendelkezik, az e rendelet alapján külön jogszabályban megállapított kibocsátási határértékeket – az *a)* *b)* és *c)*

pontokban foglaltak kivételével – a meglévő létesítményekre legkésőbb 2010. december 31-ig kell teljesíteni (türelmi idő).

a) A külön jogszabályban ⁷ megállapított érzékeny területeken lévő 10 000 lakosegyenérték fölötti szennyvízelvezetési agglomerációk települési szennyvíztisztító telepei esetén a türelmi idő 2008. december 31.

b) A 15 000 lakosegyenérték alatti szennyvízelvezetési agglomerációk települési szennyvíztisztító telepei esetén a türelmi idő 2015. december 31.

c) Az egységes környezethasználati engedélyezés eljárása alá tarozó kibocsátók esetén a türelmi idő 2007. december 31.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott türelmi idők nem vonatkoznak azokra a meglévő létesítményekre, melyek a rendelet hatálybalépésekor az e rendelet alapján megállapított kibocsátási határértékeket teljesítik.

(3) A befogadó ökológiai állapotának védelmében a hatóság az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban rögzítetteknél rövidebb türelmi időt is előírhat.

(4) A türelmi idő alatt a bírságot:

a) a nem szolgáltató tevékenységet végző kibocsátókra a bírságolás

első három évében a megállapított bírság 5%-ában,

negyedik évétől a megállapított bírság 25%-ában,

hatodik évétől a megállapított bírság 50%-ában,

nyolcadik évétől a megállapított bírság 75%-ában,

b) a szolgáltatókra a bírságolás

első három évében a megállapított bírság 5%-ában,

negyedik évétől a megállapított bírság 8%-ában,

hatodik évétől a megállapított bírság 12%-ában,

nyolcadik évétől a megállapított bírság 15%-ában,

tizedik évétől a megállapított bírság 20%-ában

kell kiszabni az (5) bekezdésben foglalt kivételével.

(5) Ha a kibocsátó a szennyezéscsökkentést a felügyelőség által jóváhagyott szennyezéscsökkentési intézkedési ütemtervnek megfelelően hajtja végre, kérelmére a bírságot a felügyelőség a teljes bírság 5%-ában állapítja meg. Ez a mentesség az elfogadott ütemterv befejezéséig, de legfeljebb a türelmi idő végéig tart.

(6) A települési szennyvízelvezetés és -tisztítás esetében a szennyezés-csökkentési intézkedési ütemterv készítéséért és annak megvalósításáért a víziközművek tulajdonosa felel.

(7) Ha a kibocsátó a szennyezés-csökkentési intézkedési ütemterv megvalósítása után, a türelmi időn belül nem teljesíti a kibocsátási határértékeket, akkor a vízszennyezési bírságot az (5) bekezdésben foglalt kedvezmény mellőzésével kell kiszabni.

(8) Ha a kibocsátó a türelmi idő lejártá után sem teljesíti a kibocsátási határértékeket, akkor települési szennyvíztisztító telepekre a teljes bírságot, más kibocsátókra a 2. számú mellékletben megállapított bírság kétszeresét kell megállapítani.

(9) Új létesítmények esetében, ha a határértékeket a kibocsátó nem tartja be, a felügyelőség a szükséges szennyezés-csökkentési intézkedések megtételére kötelezi. A teljesítés határidejét legfeljebb egy évre határozza meg a 2. számú melléklet szerinti bírság kiszabása mellett.

⁷ 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet.

(10) Amennyiben a türelmi idő lejártá utáni második évben, a kibocsátó a kibocsátási határértéket nem teljesíti, illetve a (9) bekezdésben előírt szennyezés-csökkentési intézkedéseket nem teszi meg a szennyező tevékenységét a felügyelőség felfüggeszti, korlátozza, vagy betiltja. Ez alól kivételt képeznek a települési szennyvíztisztító telepek, a közszolgáltatást végző, létfenntartási, közegészségügyi, közoktatási és tűz- és katasztrófavédelmi feladatokat ellátó intézmények.

III.

Átmeneti és záró rendelkezések

25. § (1) Ez a rendelet a (2) bekezdésben foglaltak kivételével 2003. január 1-jén lép hatályba, és egyidejűleg hatályát veszti a szennyvízbírságról szóló 3/1984. (II. 7.) OVH rendelkezés.

(2) A rendelet 16–18. §-ában foglaltakat a rendelet kihirdetését követő 60. naptól kell alkalmazni.

(3) A 2002. december 31-ig lefolytatott ellenőrzések alapján kiszabható bírság kapcsán a szennyvízbírságról szóló 3/1984. (II. 7.) OVH rendelkezés alkalmazásával kell eljárni.

26. § (1) A rendelet által meghatározott engedélyköteles, meglévő létesítmények 2005. január 1-jétől, csak e rendelet alapján megadott engedéllyel üzemelhetnek.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kibocsátónak az engedély iránti kérelmet legkésőbb 2004. január 1-jéig kell benyújtania az illetékes hatósághoz.

(3) A 6. § (3) bekezdésében meghatározott szennyezéscsökkentési intézkedési tervet 2003. december 31-ig kell elkészíteni.

27. § (1) A környezetvédelmi miniszter rendeletben határozza meg

a) a műszaki ismereteknek megfelelően, a hazai viszonyokat figyelembe vevő elsőbbségi sorrendben, azon új tevékenységek és az új határérték komponensek körét, amelyekre technológiai határértéket kell alkalmazni;

b) a külön kormányrendeletben meghatározott egységes környezethasználati engedélyezési eljárás hatálya alá tartozó létesítmények tekintetében a technológiai határértékeket 2003. december 31-ig.

(2) A már megállapított technológia határértékek körét a miniszter legalább 5 évente felülvizsgálja.

(3) A miniszter a technológiai határértékek megállapítására vonatkozó rendeletében meghatározza az azok betartásához szükséges és elégséges felkészülési időt (türelmi idő).

28. § Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek, valamint tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban összeegyeztető szabályozást tartalmaz az Európai Közösségek következő jogszabályaival:

a) a Tanács 76/464/EGK irányelve az egyes, a Közösség vizeibe kibocsátott veszélyes anyagok által okozott szennyezésről,

b) a Tanács 91/271/EGK irányelve a települési szennyvíz kezeléséről,

- c) a Tanács 96/61/EK irányelve az integrált szennyezés-megelőzésről és ellenőrzésről,
d) a Tanács 2000/60/EK Víz Keretirányelve.

1. számú melléklet a 203/2001. (X. 26.) Korm. rendelethez

A felszíni vizekre veszélyes anyagok köre

1. A veszélyes anyagok, anyagcsoportok listája

I. listába tartozó anyagok, anyagcsoportok

1. Szerves halogén vegyületek, illetve olyan anyagok, amelyek vízi környezetben ilyen vegyületekké alakulhatnak át
2. Szerves foszforvegyületek
3. Szerves ónvegyületek
4. Olyan vegyületek, amelyekről kimutatható, hogy vízi környezetben vagy annak közvetítésével rákkeltő tulajdonságokkal rendelkeznek
5. Higany és vegyületei
6. Kadmium és vegyületei
7. Nem lebomló ásványi olajok, illetve kőolaj szénhidrogének
8. Nem lebomló műanyagok, amelyek a víz felszínén lebegnek, szuszpenzióban maradnak, vagy kiülepednek és az egyes vízhasználatokat akadályozhatják

II. listába tartozó anyagok, anyagcsoportok

1. Fémek és vegyületeik
2. Biocidok és az I. listában nem szereplő származékaik
3. A vízi környezetből emberi fogyasztásra kinyert termékekben káros íz- és/vagy szaghatást okozó anyagok és a vízben ilyen anyagokat előidézõ vegyületek
4. A szilícium mérgező vagy nem lebomló szerves vegyületei, továbbá a vízben ilyen vegyületeket alkotó anyagok, kivéve azokat, amelyek biológiailag ártalmatlanok, vagy a vízben rövid idő alatt ártalmatlan anyagokká alakulnak át
5. Szeretlen foszforvegyületek és elemi foszfor
6. Lebomló ásványolajok és kőolaj eredetű szénhidrogének
7. Cianidok és fluoridok
8. Az oxigénháztartást károsan befolyásoló anyagok, elsősorban ammónia, nitritek
9. Azbeszt

2. A következőkben felsorolt I. listába tartozó anyagok vízi környezetbe történő bevezetése tilos

1. Hexaklór-ciklohexán (HCH)
2. Aldrin
3. Dieldrin
4. Endrin
5. Isodrin

- 6. DDT
- 7. Pentaklórfenol

3. A következőkben felsorolt I. listába tartozó anyagok vízi környezetbe történő bevezetése az alábbi technológiákból tilos

1. Széntetraklorid

- 1.1. Széntetraklorid gyártás perklórozással (mosást is tartalmazó eljárások és mosással nem járó eljárások)
- 1.2. Klórmetánok gyártása metán klórozással (beleértve a nagynyomású elektrolitikus klórfejlesztést) és metanolból
- 1.3. Klórozott fluorozott szénhidrogének (CFC) gyártása
- 1.4. Széntetrakloridot oldószerként felhasználó üzemek (a termékbe való beépülés nélkül)
- 1.5. Minden egyéb gyártási technológia

2. Hexaklórbenzol (HCB)

- 2.1. HCB gyártása és feldolgozása
- 2.2. Perklóretilén (PER) és széntetraklorid (CCl₄) gyártása perklórozással
- 2.3. Triklóretilén gyártása és/vagy perklóretilén gyártása más eljárással
- 2.4. Kvintozént és teknazént gyártó üzemek

3. Hexaklórbutadién (HCBd)

- 3.1. Perklóretilén (PER) és széntetraklorid (CCl₄) gyártása perklórozással
- 3.2. Triklóretilén gyártása és/vagy perklóretilén gyártása más eljárással

4. Kloroform (CHCl₃)

- 4.1. Klórmetánok gyártása metanolból, vagy metanol és metán keverékéből
- 4.2. Klórmetánok gyártása metán klórozásával
- 4.3. Klórozott fluorozott szénhidrogének (CFC) gyártása

5. Triklóretilén (TRI)

- 5.1. Triklóretilén (TRI) és perklóretilén (PER) gyártása

6. Perklóretilén (PER)

- 6.1. Triklóretilén (TRI) és perklóretilén (PER) gyártása (TRI-PER) eljárással
- 6.2. Széntetraklorid és perklóretilén gyártása (TETRA-PER) eljárás
- 6.3. Klórozott fluorozott szénhidrogének (CFC) gyártása

7. Triklórbenzol (TCB)

- 7.1. TCB gyártása hexaklórciklohexán (HCH) dehidroklórozásával és/vagy TCB feldolgozása
- 7.2. Klórbenzol gyártása és/vagy feldolgozása benzol klórozásával

4. Az országos (területi és/vagy technológiai) szennyvízkibocsátási határérték rendszerben szabályozásra kerülő egyes veszélyes anyagok felsorolása

I. listába tartozó anyagok közül

1. Higany
2. Kadmium
3. Kloroform
4. Széntetraklorid
5. Hexaklórbenzol
6. Hexaklórbutadién
7. 1,2-diklóretán (EDC)
8. Triklóretilén (TRI)
9. Perklóretilén (PER)
10. Triklórbenzol (TCB)

II. listába tartozó anyagok közül

1. Antimon
2. Szelén
3. Króm (összes)
4. Króm VI
5. Nikkel
6. Kobalt
7. Ólom
8. Ón
9. Réz
10. Bárium
11. Cink
12. Ezüst
13. Arzén
14. Tallium
15. Fluoridok
16. Könnyen felszabaduló cianidok
17. Összes cianid
18. Ammónia
19. Nitritek
20. Elemi foszfor vagy a foszforvegyületek összes foszfortartalma
21. Fenolok
22. Azbeszt

2. számú melléklet a 203/2001. (X. 26.) Korm. rendelethez

1. A pontszerű szennyvízkibocsátások bírságolása

1. A szennyvíz-kibocsátási határértékek betartását a kibocsátóknál az engedélyben meghatározott mintavételi helyen vett szennyvízminta vizsgálata alapján kell megállapítani.

2. A vízszennyezési bírság összegének meghatározása.

A kivetett vízszennyezési bírságot a szennyezőanyagoként külön kiszámított bírságtételek összegzésével kell megállapítani.

2.1. Szennyezőanyag mennyiségre (tömegáramra) vonatkozó bírságolás számítása

Egy adott szennyezőanyagra vonatkozó bírságtétel kiszámítása:

$$B_v = M_f \times k$$

$$M_f = M_t - M_e$$

$$M_t = C_t \times Q_{\text{éa}}$$

$$M_e = C_e \times Q_{\text{éa}}$$

M_e = a határértéknek megfelelő szennyezőanyag kibocsátás, illetve az engedélyben szereplő mennyiségi határérték tömegáramban (kg/év)

Meghatározható:

- koncentrációs határérték alapján (lásd a fenti összefüggést),
- termelési egységre vetített fajlagos kibocsátás alapján. Ekkor:

$$M_e = T \times C_f$$

ahol:

T = a termelés jellemző volumen adata [t]

C_f = a termelési egységre vetített technológiai határérték [kg/t]

– a befogadó terhelhetősége alapján (Ez esetben a C_e = engedélyezett szennyvíz-kibocsátási koncentráció a befogadó terhelhetőségéből visszavezetett számítással kerül megállapításra.)

M_t = a tényleges szennyezőanyag kibocsátás (egy évre)

M_f = a határérték felett kibocsátott szennyezőanyag mennyisége (éves)

k = fajlagos bírságtényező adott szennyezőanyagra

B_v = az egy évre fizetendő bírság a szennyezőanyag mennyiség (tömegáram: kg/év) után

$Q_{\text{éa}}$ = a kibocsátott szennyvíz éves mennyisége

C_t = a ténylegesen mért koncentrációk éves átlaga

C_e = az engedélyben szereplő, engedélyezett koncentrációs határérték

2.2. Koncentráció túllépés bírságolása

Az ellenőrzés során minden öt egymást követő mérésből a határértéket legfeljebb egy mérés eredménye haladhatja meg 100%-nál nem nagyobb mértékben (4 az 5-ből szabály).

2.2.1. Arra a komponensre, amelyre a fenti előírás nem teljesül és a koncentráció túllépés 20%–100% közötti értékkel haladja meg az engedélyben szereplő határértéket, arra nem az átlag koncentráción, hanem a 20%–100% közé eső legmagasabb ténylegesen mért koncentráción alapuló egész éves bírságot kell kiszabni a 2.1. pont alatt meghatározott számítás szerint.

2.2.2. Amennyiben a hatósági ellenőrzés során mért koncentráció az engedélyben meghatározott határértéket kétszeresen meghaladja, azaz a túllépés mértéke 100% vagy annál nagyobb, úgy az éves szennyezőanyag mennyiséget és az azután fizetendő bírságot nem csak a határérték feletti mennyiségre, hanem a teljes kibocsátott szennyezőanyag mennyiségre kell számítani:

$$B_v = Q_{\text{t}} \times C_t \times k$$

2.3. Hígításra vonatkozó bírságolás

Amennyiben az engedélyezett szennyvízhozamnál nagyobb a szennyvízkibocsátás,

2.3.1. de a koncentrációra vonatkozó határértéknek a szennyező komponens megfelelt, úgy a határértéknek megfelelő komponensekre az éves szennyezőanyag mennyiséget és az utána fizetendő bírságot a következők szerint kell megállapítani:

$$B_v = (Q_t - Q_e) \times C_t \times k$$

ahol:

Q_t = a hatósági ellenőrzés során ténylegesen mért szennyvízkibocsátás alapján figyelembe vett vízhozam,

Q_e = az engedélyben előírt szennyvíz-kibocsátási mennyiség;

2.3.2. és a szennyezettségi koncentráció sem felel meg a 4 az 5-ből szabálynak az engedélyben meghatározott határértékekre vonatkozóan, akkor az éves szennyezőanyag mennyiséget és az utána fizetendő bírságot a következők szerint kell megállapítani:

$$B_v = Q_t \times C_t \times k$$

2.4. A „k” fajlagos bírságtétel megállapítása:

2.5. Többszörös bírságolás elkerülésére vonatkozó előírás

Azon engedélyben előírt határértékkel rendelkező szennyezőanyagok kibocsátásnak ellenőrzésénél, melyek esetében a határérték túllépések többszörös bírságolás lehetőségét vonja maga után (pl. KOI k , BOI 5 esetén vagy Na eé% és összes só esetén stb.) a hatóság csak az egyik határérték túllépésre számít bírságot.

2. A vízvédelmi bírság bírságtételei

A vízvédelmi bírság mértéke, ha a kibocsátó:

a) a külön jogszabály alapján elkészítendő önellenőrzési terv készítését és annak jóváhagyását elmulasztotta [19. § (3)] 300 000 Ft/év

b) az önellenőrzési tervét a felügyelőség általi felszólításra sem készíti el [19. § (3)] 1 000 000 Ft/eset

c) a jóváhagyott önellenőrzési terv teljesítését elmulasztotta 1 000 000 Ft/eset

d) vízhasználatáról és a kibocsátott szennyvizéről valótlán adatot közöl (20. §) 1 000 000 Ft/eset

e) nem készíti el szennyezés-csökkentési ütemtervét, a felügyelőség által előírt határidőig (települési szennyvízelvezetés esetén ez a kötelezettség a tulajdonost terheli) [21. § (9)] 1 000 000 Ft/év és 20 000 000 Ft/év között, a település nagyságától függően

f) szennyezés-csökkentési ütemtervét nem a jóváhagyott ütemezés szerint végzi [21. § (10)] 500 000 Ft/ellenőrzés

g) a szennyvízkibocsátására vonatkozó (jogszabályban, illetve hatósági kötelezésben előírt) adatszolgáltatási kötelezettségét határidőre, illetve a felügyelőség felszólítására sem teljesíti (20. §) 1 000 000 Ft

h) engedélyköteles tevékenységet, illetve az ehhez tartozó technológia üzemeltetését hatósági engedély nélkül kezdi meg és szennyvízkibocsátást folytat, 100 000 Ft/nap továbbá

a hatósági engedély megállapításához szükséges adatokban bekövetkezett változást nem jelenti be az illetékes környezetvédelmi hatóságnak, illetve nem kéri az engedély módosítását (16. §) 200 000 Ft/eset